

DOAJ tiukensi seulaansa – miten vaikutukset näkyvät JUFossa?

Fakta Julkaistu 23.05.2016 klo 13:24 Kirjoittaja Anna-Sofia Ruth

[Julkaisuforumissa](#) hyödynnetään paneelien arviointityön tukena erilaisia indeksointi- ja indikaattoritietoja, jotka antavat osviittaa julkaisukanavien ominaisuuksista ja vaikuttavuudesta. Näitä ovat mm. Norjan ja Tanskan vastaavien järjestelmien mukaiset tasoluokat, ihmistieteisiin keskittyvä ERIH PLUS -lista, Thomson Reutersin impact factorit (IF) sekä Scopus-tietokannan indeksoimiin julkaisuihin pohjautuvat viittausindikaattorit (SNIP, IPP ja SJR). Avoimen saatavuuden osalta hyödynnetään kustantajien rinnakkaistallennuspolitiikkaa kuvaavaa [SHERPA/RoMEO](#) -värikoodistoa sekä epäilyttäviä OA-kustantajia ja -lehtiä kokoavaa [Beallin listaa](#). Julkaisukanavan avoimuudesta ja luotettavuudesta kertoo myös se, onko lehti hyväksytty [Directory of Open Access Journals](#) -rekisteriin eli DOAJiin. Tullakseen indeksoiduksi DOAJissa hakijan täytyy täyttää useita sisällön sekä taustatietojen avoimuuteen ja saatavuuteen, pitkäaikaissäilytykseen, laadunvalvontaan ja jatkokäyttöön liittyviä [ehtoja](#).

DOAJ kiristi kriteereitään maaliskuussa 2014, ja ennen tätä ajankohtaa hyväksytyjen lehtien piti lähettää uusi hakemus 31.3.2016 mennessä. Määräaika lykättiin kahdesti, mutta osa aiemmin indeksoidusta noin 11 000 lehden joukosta ei hakenut uudelleenkäsittelyä ajoissa. Osa puolestaan ei enää täyttänyt jotakin asetetuista kriteereistä. Uudelleenarvioinnin seurauksena [DOAJista on nyt poistettu noin 3 300 lehteä](#). Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että rekisteristä poistetut lehdet olisivat välttämättä huonolaatuisia tai epäilyttäviä, vaan kyse voi olla esimerkiksi lisensseihin liittyvistä asioista.

Osalla uuden hakemuksen jättäneistä lehdistä käsittelyprosessi on kesken. Tällaiset lehdet tunnistaa siitä, että niiden tiedot löytyvät edelleen DOAJin haun kautta, mutta niissä ei näy vihreää rastia ("the green tick"). Ne lehdet, joilla vihreä merkki puolestaan on näkyvässä, täyttävät DOAJin uudet tiukemmat kriteerit.

Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja Kansalliskirjaston Kotilava-hankkeen rahoituspilotti alkaa lähiaikoina 10–12 lehden voimin, ja yhtenä pilotoinnin edellytyksenä on se, että mukana olevat lehdet hakevat DOAJ-rekisteröintiä. Kuva: Tommi Kutilainen

DOAJ Julkaisuforumissa

Julkaisuforumin tietokantaan DOAJin indeksointitiedot päivitettiin maaliskuun lopulla ja uudestaan toukokuun puolivälissä sillä perusteella, löytyykö lehden ISSN:lle mainittu "green tick" -merkintä vai ei. Aikaisemmin DOAJ-indeksoituja lehtiä oli JUFOn listoilla noin 3 000, nyt ainoastaan 841. DOAJin kevätsiivouksella ei kuitenkaan ole ollut vaikutusta arvioitujen lehtien

tasoluokkaan, eikä mitään lehtiä ole poistettu tietokannasta, ainoastaan indeksointimerkintä on kadonnut. Tilausmaksullisia ja OA-lehtiä käsitellään Julkaisufoorumissa samoilla periaatteilla, eikä avoin saatavuus ole erityinen arviointikriteeri – vaikkakin indeksointi DOAJin kaltaisessa kansainvälisessä tietokannassa kertoo vertaisarvioinnin, toimituskunnan sekä tunnistetietojen tapaisten perusasioiden olevan kunnossa. SHERPA/RoMEO ja DOAJ tuotiin mukaan ennen kaikkea tutkijoiden tiedonhaun helpottamiseksi. Ensisijaisena lähteenä kannattaa kuitenkin aina pitää tiedontuottajan omia verkkosivuja tai tietokantoja, sillä toistaiseksi mitkään indikaattori- tai indeksointitiedot eivät päivyty Julkaisufoorumin tietokantaan automaattisesti.

JUFO-luokka lkm

Taso 3	8
Taso 2	19
Taso 1	574
Taso 0	153
Arvioitavana	87

Julkaisufoorumissa arvioitujen DOAJ-sarjojen lukumäärä tasoluokittain (18.5.2016)

DOAJista löytyy tällä hetkellä 26 suomalaisen lehden tiedot. Näistä valtaosa ei ole vielä saanut hyväksyntää uusilla kriteereillä. Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja Kansalliskirjaston [Kotilava-hankkeen](#) rahoituspilotti alkaa lähiaikoina 10–12 lehden voimin, ja yhtenä pilotoinnin edellytyksenä on se, että mukana olevat lehdet hakevat DOAJ-rekisteröintiä. Hankkeessa tarjotaan myös koulutusta hakuprosessin tueksi. Toivottavasti tämä rohkaisee muidenkin kotimaisten lehtien toimituksia pyrkimään DOAJin listoille. Tällä hetkellä ei tiettävästi ole sellaista lähdeä, joka rekisteröisi kaikenlaiset ja erilaisilla kustannusmalleilla toimivat open access -lehdet. Niinpä muut kuin DOAJissa ja/tai SHERPA/RoMEOssa listatut lehdet jäävät Julkaisufoorumin tietokannassa vaille avoimesta saatavuudesta kertovia merkintöjä. Artikkel- ja teostasolla avoimuudesta saadaan tietoa opetus- ja kulttuuriministeriön keräämän julkaisuaineiston perusteella.

Lisää aiheesta:

Tom Olijhoek, Dominic Mitchell, Lars Bjørnshauge: [Criteria for open access and publishing](#)